

یادگیری الکترونیکی (مبانی نظری، رویه‌ها، شیوه‌های اجرایی)

نویسنده:

سام نایدو

مترجمان:

سعید صفایی موحد هدیه محبت

بهار ۱۳۹۰

نایدو ، سوم ، ۱۹۵۲ - م.

Naidu, Som

یادگیری الکترونیکی (مبانی نظری ، رویه ها ، شیوه های اجرایی) / نویسنده سام نایدو ،

مترجمان : سعید صفایی موحد ، هدیه محبت

تهران : مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران ، ۱۳۹۰ .

۱۲ ، ۱۱۶ ص : جدول .

978-600-173-018-4

فبیا

عنوان اصلی : E-learning : a guidebook of principles , procedures and practices , 2003 .

تکنولوژی اطلاعات

منابع اطلاعاتی الکترونیکی

آموزش به کمک کامپیوتر

صفایی موحد ، سعید ، ۱۳۵۶ - ، مترجم

محبت ، هدیه ، ۱۳۶۳ - ، مترجم

مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران

۲ ی ۱۶ ن / ۵/۵ T

۱۳۹۰

۰۰۲

۲۲۸۵۵۲۸

انتشارات مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران

< یادگیری الکترونیکی

• ترجمه: سعید صفایی موحد - هدیه محبت

• سال چاپ: ۱۳۹۰

• نوبت چاپ: اول

• تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه

• لیتوگرافی: عابد

• چاپ: دریا

• صمافی: سپیدار

• قیمت: ۳۰/۰۰۰ ریال

ISBN : 978-600-173-018-4

• شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۷۳-۰۱۸-۴

• پخش : انتشارات مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران

تهران- خیابان ایرانشهر شمالی - شماره ۲۳۳

تلفن: ۸۸۳۰۰۹۷۳ و ۸۸۳۱۰۱۱۳-۳۱ نمابر: ۸۸۳۰۱۲۶۵

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است.

فهرست عناوین

شماره صفحه

عنوان

- فصل اول : یادگیری الکترونیکی: تعریف، حدود، روندها، ویژگیها و فرصتها ۱
- فصل دوم : طرح‌های پداگوژیکی در یادگیری الکترونیکی..... ۱۱
- فصل سوم : سنجش، بازخورد و تعدیل الکترونیکی..... ۳۳
- فصل چهارم : سیستم‌های مدیریت یادگیری برخط ۴۹
- فصل پنجم : اشیاء یادگیری دیجیتال ۵۹
- فصل ششم : الگوهای طراحی دوره‌های یادگیری برخط ۷۱
- فصل هفتم : مدیریت و اجرای آموزشهای الکترونیکی ۷۹
- فصل هشتم : ارزشیابی تأثیرات یادگیری الکترونیکی ۸۷

www.ketabonline.ir

یکی از مهم ترین چالش هایی که سازمان های تولیدی و خدماتی در عصر جدید با آن مواجه هستند، آموزش نیروی انسانی خود متناسب با پیشرفت هایی است که در حوزه فناوری شکل می گیرند. هدف از این امر را می توان حفظ جایگاه رقابتی و سودآوری افزونتر دانست. آموزش الکترونیکی مدیران آموزش را قادر ساخته است تا محتوای آموزش خود را با توجه به نیازهای جامعه و بازار کار به طور مداوم بهبود بخشند. از دیگر مزایای این نوع آموزش می توان به پوشش زمانی و مکانی وسیع، صرفه جویی در هزینه ها، امکان انطباق سرعت آموزش با سطح یادگیری فراگیران، امکان شبیه سازی موقعیت های واقعی کار و زندگی و... اشاره کرد.

البته به کارگیری نظام یادگیری الکترونیکی در آموزش و بهسازی منابع انسانی مستلزم آشنایی با مبانی پداگوژیکی این حوزه است، چرا که برخورد عجولانه با این پدیده و اتخاذ رویکرد فنی صرف نسبت به آن موجب خواهد شد که آموزش الکترونیکی به بازنمایی صرف منابع موجود تقلیل یابد. در کتاب حاضر که حاصل تجربه های عملی و کاربردی یکی از متخصصان شناخته شده یادگیری الکترونیکی است سعی شده است تا الزامات بنیادی این حوزه با زبانی ساده و موجز بیان شود. مطالب این کتاب می تواند مورد استفاده مدیران و کارشناسان آموزش، مدیران و کارشناسان حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات، علاقمندان و کارشناسان الکترونیکی و دیگر افرادی باشد که نگاهی نظام مند و عالمانه به حوزه آموزش الکترونیکی دارند.

در پایان از مترجمین کتاب (جناب آقای صفایی موحد و سرکار خانم محبت) که به ترجمه این اثر همت گماشته اند تشکر می نمایم.

سعید نبوی

مدیر عامل مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران

دیباچه

به نظر می‌رسد که تنها امر ثابت در حوزه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)^۱، تغییر باشد. بطوریکه اگر پدیده‌های تا دو سال قبل یک محصول بدیع و تازه بود امروزه ابزاری کهنه و منسوخ محسوب می‌شود. اگرچه همگام شدن با این روند سریع تغییرات در حوزه ICT روز به روز سخت‌تر و دشوارتر می‌شود، اما باید بدانیم که سخت‌تر از آن، ساده‌نمودن مفاهیم و فرایندها، و کمک به اساتید و مربیانی است که می‌باید آموزش خویش را به نحوی اثر بخش ارائه نمایند.

در سال ۲۰۰۳، نخستین ویرایش کتاب حاضر به زیور طبع آراسته شد. آن کتاب ماحصل مطالعات و پژوهشهای ما بود که با هدف ارائه منابعی مقدماتی برای افرادی که قصد ورود به این حیطه را داشتند، تدوین شده بود. باعث خشنودی بود که این کتاب دوبار تجدید چاپ شد و آمار وب سایت‌ها نیز نشان می‌داد که سه سال پس از چاپ نخست، این کتاب ماهیانه ۴۰۰ بار دانلود می‌شود.

این امر باعث شگفتی اینجانب شد و ترغیب شدم که کتاب را دوباره مطالعه کنم. هنگامیکه مطالب کتاب را با تحولات به وجود آمده در رشته تطبیق دادم، متقاعد شدم که اگرچه کتاب هنوز مرتبط و قابل استفاده است، اما نیازمند بازبینی و به روز آوری می‌باشد. بنابراین تصمیم گرفتم تا بر اساس بازخوردهای رسیده، تجارب حاصل از بکارگیری این کتاب در دوره‌های آموزشی، و مهمتر از همه، تحولات به وجود آمده در حوزه‌های یادگیری الکترونیکی، یادگیری برخط^۲ و منابع آموزشی باز (OER)^۳ بدین کار همت گماریم. به منظور بازبینی، بروزرسانی و تجدید نظر در کتاب مذکور، تیم اصلی تدوین کتاب شامل دکتر سام نایدو^۴ (دانشیار دانشگاه ملیبورن استرالیا) و دکتر سانجایا میشرا^۵ (دانشیار دانشگاه ملی باز ایندیپرا گاندی) را دعوت به کار نمودیم.

ما از طریق تشکیل میز گرد، گفتگوهای رو در رو و استفاده از آخرین فن‌آوریهای روز برای ایجاد ارتباط بین قاره‌ای، از یکسو موفق به تجدید نظر در کتاب شدیم و از سوی دیگر توانستیم فن‌آوری‌هایی که نحوه طراحی و اجرای آموزش را تغییر داده‌اند آزمایش کنیم. قبل از اینکه نسخه دوم کتاب مذکور برای چاپ فرستاده شود، پیش

1- Information and Communication Technology

2- online learning

3- open educational resources

4- Som Naidu

5- Sanjaya Mishra

نویس آن را در یک کارگاه آموزشی مورد استفاده قرار دادیم (پیش نویس مذکور مشتمل بر محتوای بازبینی شده توسط متخصصان و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان بود).

لازم به یادآوری است که این کتاب نه یک نسخه جامع است، و نه رساله‌ای در باب یادگیری الکترونیکی. هدف از تدوین این کتاب، برجسته نمودن موضوعات مهم، طرح سوالات کلیدی و تشویق تفکر مستقل در خوانندگان است، بطوریکه بتوانند تصمیمات خویش را بر مبنای قضاوت‌های منطقی، و نه تفکر احساسی، اتخاذ کنند. در پایان لازم می‌دانم تا از زحمات تمامی کسانی که در این راه به ما یاری رساندند (و به دلیل تعداد زیاد آنها ذکر اسامی تک‌تک ایشان در اینجا مقدور نمی‌باشد) قدردانی نمایم. مطمئناً کمک‌های این دوستان عامل مهمی در موثر بودن و مرتبط بودن نسخه دوم این کتاب می‌باشد.

دکتر اشا ویوسولو ردی^۱

مسئول مرکز آسیایی رسانه‌های آموزشی

اتحادیه یادگیری کشورهای مشترک المنافع^۲

1- Dr. Usha Vyasulu Reddi

2- Commonwealth of Learning Commonwealth Educational Media Center for Asia

پیش گفتار

این کتاب به شما کمک خواهد کرد تا، صرف نظر از سازمان و رده شغلی که در آن مشغول به کار هستید، برخوردی نظام مند با یادگیری الکترونیکی داشته باشید. محتوای این کتاب به گونه‌ای طراحی شده است که شما را قادر می‌سازد تا تمامی موضوعات مربوط به یادگیری الکترونیکی را مدنظر قرار دهید. علاوه بر معرفی منابع متعدد در بخشهای مختلف، ویژگی منحصر به فرد دیگری که این کتاب از آن بهره‌مند می‌باشد فراهم نمودن فرصت «قصه گویی» یا بیان تجربیات مرتبط با موضوع مورد بحث می‌باشد. قصه گویی یا بیان داستان ما را قادر می‌سازد تا در مورد تجربیات خود بحث و تعمق کنیم، آنها را با دیگران به اشتراک گذاریم و به نحوی معنادار با دیگران ارتباط برقرار کنیم. اینگونه فرصت‌ها، تجربیات مرتبط ما را به یادمان آورده و ما را قادر خواهند ساخت تا در مورد تجربیات خویش و همکارانمان تفکر کنیم. این فرصت‌ها همچنین به ما امکان می‌دهند تا با آنچه در این کتاب آمده است ارتباط معنادارتری برقرار نماییم.

چگونگی استفاده از این کتاب

آسانترین راه برای بهره برداری بیشینه از محتوای این کتاب، آغاز مطالعه کتاب از فصل یک می‌باشد. البته توالی فصول این کتاب از قواعد دقیقاً تعریف شده‌ای پیروی نمی‌کند. مشارکت شما در برنامه‌های آموزش الکترونیکی، همانند هر فعالیت آموزشی دیگر، از یک فرایند رفت و برگشتی پیروی می‌کند و بنابراین، مداوماً نیازمند بازگشت به گذشته و برنامه‌ریزی برای آینده است. البته شما می‌توانید این کتاب را به هر نحوی که نیازهای شما را برآورده می‌سازد مورد استفاده قرار دهید.

محتوای کتاب

محتوای این کتاب در چندین فصل کلیدی سازماندهی شده است و تمامی فصول نیز به نحوی یکسان، محتوا را عرضه می‌دارند. در هر یک از فصول، اصول و رویه‌های کلیدی مورد بحث قرار گرفته و سپس پرسشهایی جهت تفکر و تعمق ارائه می‌شوند.

در قسمتهای مختلف این کتاب، فهرست جامعی از منابع مرتبط درج گشته‌اند که امیدواریم برای مطالعات بعدی شما مفید فایده باشند. بسیاری از این منابع برای تأیید نقل قولها و ارجاعات موجود در متن، آورده شده‌اند و مابقی نیز منابعی دیگر را برای مطالعه بیشتر در مورد موضوع مورد بحث به شما معرفی خواهند کرد. این فهرست همچنین شامل فرهنگ‌نامه‌ای توصیفی از رایجترین اصطلاحات مربوط به موضوع می‌باشد. یکی از ویژگیهای منحصر به فرد این کتاب، فرصتی است که برای شما فراهم می‌سازد تا داستانهای خود را نقل نمایید. همگی ما داستانهایی برای نقل کردن داریم که معمولاً در قالب کتابها، فیلمها، نمایشنامه‌ها، و ... بیان می‌کنیم. داستانها ابزاری قدرتمند جهت برقراری ارتباط می‌باشند. به عقیده من، یک داستان خوب می‌تواند خوانندگان را به گونه‌های متفاوت، و بیشتر از آنچه که فکرش را نمائید، درگیر سازد. من همچنین معتقدم که تدریس و یادگیری را می‌توان به نحو چشمگیری از طریق بیان داستان بهبود بخشید. برای کسب منابع بیشتر دو این رابطه به این نشانی مراجعه نمایید:

<http://www.elearnspace.org/blog/archives/000257.html>

ما امیدواریم و انتظار داریم که مباحث ارائه شده در این کتاب، داستانهایی موفق را به یادتان آورده و شما را قادر سازند تا برداشتی معنادار از اطلاعات جدید داشته باشید و در ادامه، گستره دانش خویش را توسعه بخشید. به همین دلیل، انتظار داریم که این کتاب، مادامیکه آن را مطالعه می‌نمایید، منبعی زاینده و پربار برای شما باشد.

دکتر سام نایدو

استرالیا، ملبورن (آوریل ۲۰۰۶)

قدردانی

این کتاب بر اساس موادی طراحی شده است که برای مجموعه‌ای از کارگاه‌های آموزشی مربوط به یادگیری الکترونیکی فراهم گشته بود. این کارگاه‌ها توسط «مرکز آسیایی رسانه‌های آموزشی»، تحت نظر «اتحادیه یادگیری کشورهای مشترک المنافع»، سازماندهی شده و با حمایت مالی این مرکز در طی چند سال گذشته در هندوستان، سری لانکا و نقاط دیگر اجرا گشته است. بدینوسیله مراتب قدردانی خویش از این مرکز و مدرّسین کارگاه‌های آموزشی (دکتر اوشا ردی^۱، دکتر سانجایا میشر^۲، دکتر پانکاج کاره^۳ و روکمینی ومرار^۴) را به خاطر برگزاری و سازماندهی خوب آنها اعلام می‌دارم.

قسمتی از محتوای این کتاب برگرفته از نوشته‌های قبلی و منتشر شده مولف می‌باشد. در قسمتهایی که بدینگونه عمل شده است سعی نموده‌ام تا مراتب را به نحو مقتضی بیان دارم تا هر گونه شائبه‌ای مبنی بر کپی نمودن آنها از منابع دیگر رفع شود.

در طراحی این کتاب، هدف ما این نبوده است که یک کتاب درسی دیگر در حوزه یادگیری الکترونیکی را به مجموعه موجود بیافزاییم، چرا که در حال حاضر یکچنین کتابهایی را می‌توان به سهولت در بازار پیدا کرد. در حقیقت مقصود اصلی ما از چاپ این کتاب، روشن نمودن، ساده نمودن و بیان واضح یادگیری الکترونیکی بوده است.

بر خود لازم می‌دانم که از دکتر اوشا ویاسولو ردی (مسئول مرکز) به خاطر رهبری و تعهد وی نسبت به تمامی جنبه‌های این کار قدردانی نمایم. همچنین جا دارد از دکتر سانجایا میشر (عضو سابق مرکز و عضو فعلی STRIDE در دانشگاه ملی یاز ایندیرا گاندی، دهلی نو) به خاطر نظرات و بازخوردهای وی در ویرایشهای مختلف این کتاب و چاپ و نشر آن، سپاسگزاری کنم.

دکتر سام نایدو

ملبورن، استرالیا (آوریل ۲۰۰۶)

-
- 1- Dr. Usha Reddi
 - 2- Dr. Sanjaya Mishra
 - 3- Dr. Pankaj Khare
 - 4- Rukmini Vemraju